

Záznam z 13. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí konaného dne 31. ledna 2017

Přítomni: dle prezenční listiny

Jednání zahájil v 09:34 h JUDr. Jan Chvojka, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí a úvodem přivítal přítomné. Konstatoval, že s ohledem na objemnost materiálů tyto nebyly distribuovány v listinné podobě a že dle čl. 3 odst. 2 Jednacího řádu Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí byla při zahájení jednání Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále též jen „Rada“) usnášeníschopná (přítomni byli 4 členové a 9 náhradníků). Dále přednesl navržený program jednání s dotazem, zda má někdo návrhy či připomínky – bez připomínek.

Jan Chvojka nechal hlasovat o programu jednání Rady, který byl schválen v tomto znění:

1. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s ochranou oznamovatelů podezření na protiprávní jednání
2. Návrh opatření k posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti
3. Rámcový harmonogram činnosti Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí v roce 2017
4. Různé

Jan Chvojka zrekapituloval, že od posledního jednání Rady došlo k těmto protikorupčním aktivitám:

- a) Poslanecká sněmovna přehlasovala veto prezidenta republiky u novely zákona o střetu zájmů (novela byla vyhlášena jako zákon č. 14/2017 Sb.),
- b) vláda schválila novelu zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu a novelu Ústavy ČR, jejichž cílem je primárně rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu,
- c) vláda schválila změnu Statutu a Jednacího řádu Rady – Rada bude s účinností od 1. února 2017 rozšířena o jednoho zástupce profesních komor (zatím není určeno konkrétně),
- d) vláda schválila Akční plán boje s korupcí na rok 2017,
- e) vláda schválila Plán legislativních prací vlády na rok 2017 a Plán nelegislativních úkolů vlády na 1. pololetí roku 2017,
- f) Transparency International Česká republika zveřejnila výsledek Indexu vnímání korupce (CPI) za rok 2016 – Česká republika se umístila v celosvětovém srovnání na 47. místě a v rámci Evropské unie na sdíleném 19. místě.

Tomáš Vyhnánek, náměstek ministra financí pro řízení sekce Finanční řízení a audit, reagoval na připomínku Jana Chvojky ve věci čekání na analýzu Ministerstva financí týkající se kontrol územních samosprávných celků s tím, že analýza byla dne 31. ledna 2017 schválena ministrem financí a bude brzy zveřejněna. Podotknul, že úkol zpracovat analýzu Ministerstvo financí od vlády nedostalo, že se jednalo o vlastní iniciativu, neboť přání poslanců (Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj) a senátorů nebylo oficiální cestou prostřednictvím vlády Ministerstvu financí předáno.

Průběh jednání:

1. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s ochranou oznamovatelů podezření na protiprávní jednání

V 09:42 h přišel Jan Štern.

Jan Chvojka úvodem sdělil, že projednání návrhu zákona Radou je stanoveno Plánem legislativních prací vlády na rok 2016.

Jan Kněžínek, náměstek pro řízení Sekce Legislativní rady vlády, stručně za předkladatele představil aktuální legislativní vývoj tohoto materiálu. Materiál byl projednáván a přerušen Legislativní radou vlády (dále jen „LRV“) dne 15. prosince 2016 a opětovně v upravené podobě projednán dne 26. ledna 2017 s tím, že v horizontu několika dnů bude finalizováno stanovisko LRV. Základem návrhu zůstává novela občanského soudního řízení v podobě zavedení sdílení důkazního břemene. Byly vypuštěny varianty co do šíře ochrany oznamovaného jednání – ochrana se bude týkat pouze oznámení na podezření spáchání trestných činů. Stále zůstává navrhována ochrana ex post v rovině soudní (obdoba ochrany při přímé nebo nepřímé diskriminaci). LRV doporučila vládě návrh ke schválení s tím, že jsou navrhovány určité redukční změny. Dále zrekapituloval vlastní jednání LRV – diskuze se vedla

- a) o potřebnosti změny – úprava v zásadě potřebná není, neboť právní řád zná nástroje, jak chránit zaměstnance oznamující protiprávní jednání (problém je spíše faktický, procedurální – trvání soudních pracovních sporů - než samotná absence hmotněprávní úpravy ochrany),
- b) o šíři ochrany, která má být dle LRV být maximálně stručná – zaměřená v podstatě jen na dokazování v občanském soudním řádu (tj. nenovelizovat jiné právní předpisy, neboť zavedení pseudoochrany by nemělo normativní význam),
- c) o rozsahu samotné regulace, kdy se diskutovalo o tom, zda se má ochrana vztahovat pouze na oznamování trestných činů, nebo i přestupků a správních deliktů (více než 4 000 skutkových podstat) – z uvedeného důvodu převážil názor ponechat pouze v rovině trestněprávní a nezasahovat do správního trestání.

V diskuzi vystoupila Irena Bartoňová Pálková s tím, že Hospodářská komora ČR stále zastává názor, že návrh je zbytečný a jeho přijetím by došlo k zaplavení právního řádu (ochrana oznamovatelů je zakotvena v několika právních předpisech, včetně zákoníku práce). Problém je v soudní praxi, proto nechť je řešena tato rovina.

David Ondráčka se dotazoval na osobní názor Jana Chvojky na osud návrhu, neboť pokud nebude návrh považován za vládní prioritu, není šance při standardním postupu jej v Poslanecké sněmovně schválit. Jan Chvojka deklaroval jako svoji prioritu tento návrh prosazovat. Jan Knežínek doplnil, že při zkrácení lhůty mezi prvním a druhým čtením na 30 dnů je reálné, pokud bude politická vůle, v Poslanecké sněmovně schválit ty návrhy, které vláda předloží do konce března 2017.

Závěrem projednávání tohoto bodu a s ohledem na dosavadní neexistenci stanoviska LRV nenavrhl Jan Chvojka hlasovat o navrženém stanovisku Rady k tomuto návrhu zákona a sdělil, že bude následně stanovisko zasláno k hlasování per rollam.

2. Návrh opatření k posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti

Jan Chvojka uvedl, že byl do mezirezortního připomínkového řízení rozeslán návrh materiálu týkající se legislativních a nelegislativních opatření souvisejících s lobbistickou činností. Rovněž deklaroval, že toto téma je jeho prioritou a rád by prosadil věcný záměr nového zákona o regulaci lobbingu.

Jan Kněžínek, náměstek pro řízení Sekce Legislativní rady vlády, stručně za předkladatele představil návrh materiálu a jeho aktuální vývoj. Jedná se o nelegislativní materiál, který má být vodítkem pro pozdější legislativní úkol. Materiál má být vládě předložen do 31. ledna 2017. Aktuálně je k materiálu jeden rozpor se Svazem měst a obcí ČR, který nesouhlasí s materiálem jako celkem (navrhovaná opatření, nikoli potřebu lobbying regulovat) Materiál navrhuje 4 možnosti dalšího postupu:

- a) zachování současného stavu, neboť se nepodaří přijmout takovou úpravu, která by postihovala skrytý lobbying,
- b) přijetí zvláštního zákona, který by se omezil pouze na zřízení registru lobbistů a zájmových skupin (dle doporučení mezinárodních organizací),
- c) přijetí souboru dílčích změn legislativní i nelegislativní povahy (např. přijetí etických kodexů) včetně přijetí zvláštního zákona o registru lobbistů,
- d) přijetí širší úpravy lobbyingu, která by byla zaměřena rovněž na lobbované.

Předpokladem je, že vláda v tuto chvíli nebude vybírat variantu ke zpracování, nýbrž že by měl být uložen úkol předložit návrh věcného záměru zákona o regulaci lobbyingu, kterému budou předcházet široké veřejné konzultace.

V 09:58 h přišli Jiří Pavlík a Miroslav Přidal.

V diskusi vystoupil Zdeněk Mandík, který odůvodnil výhrady Svazu měst a obcí ČR k nedostatečnosti materiálu – byla očekávána analýza, avšak materiál je pouze rešerší známých úprav v zahraničí a dosavadních aktivit v této oblasti. Chybí zde hodnotící prvek, čeho má být dosaženo, co má být cílem návrhu, kde je problém, který má být řešen, apod. Z uvedeného důvodu Svaz měst a obcí ČR požaduje dopracování materiálu o analytickou část, přesnější vymezení toho, čeho má být dosaženo, atd.

Irena Bartoňová Pálková uvedla, že jsou potřeba nějaká pravidla, ale materiál obsahuje přehled nejrepresivnějších opatření přicházejících do úvahy. Uvítala, že dle Jana Kněžíneka bude vypracování legislativního návrhu předcházet široká veřejná konzultace. Proto by měla být zpracována podrobná analýza daného problému, než bude zpracovávána RIA k věcnému záměru, aby bylo definováno, čeho má být dosaženo. Při každodenní praxi je třeba si nastavit vnitřní systém fungování organizace a zahrnout do procesu i etiku. Jan Kněžínek oponoval, že navrhovaná opatření nejsou represivní (registr lobbistů, registr darů, etický kodex, legislativní stopa atd. nejsou represivní opatření) a materiál obsahuje i nulovou variantu. Z uvedeného důvodu byl materiál zpracován jako „sumář“ právě proto, aby byl před zpracováním vlastní RIA znám okruh potenciálních aspektů, které mají být analyzovány.

Martin Kameník vnímá materiál kladně a chápe jej jako prvotní materiál pro budoucí širokou diskusi. Uvedl, že materiál musí být obecný, protože je velmi obtížné stanovovat cíle u něčeho, jako je lobbying. Nepovažuje proto za přínosné popisovat další existující stav, avšak v případě, že bude vůle ke zpracování věcného záměru zákona, by uvítal zpracování strategie, jak bude lobbying regulován (časový harmonogram, finanční zdroje, dopady apod.).

Jan Chvojka doplnil, že analýza je velmi složitá, když v případě lobbyingu se jedná o šedou zónu, kterou nelze podchytit.

Zdeněk Mandík se znovu vrátil k tomu, co má být cílem – zda jen přijmout určitou regulaci (aby bylo vyhověno mezinárodním doporučením) anebo zda má budoucí regulace přinést určité přínosy, včetně identifikace příčinné souvislosti mezi definovaným problémem a navrhovaným řešením.

David Ondráčka zdůraznil, že v některých zemích se podařilo přijmout rozumnou regulaci, která naplnila očekávané cíle s co nejmenším zatížením dotčených subjektů – jako příklad uvedl dobrovolný registr lobbistů, který přijala Evropská unie, a veřejný diář eurokomisařů.

Tomáš Vyhnánek vyzdvihl skutečnost, že jsou do okruhu lobbovaných zahrnuti státní zaměstnanci, protože nastavení určitých pravidel umožní transparentnější činnost státních zaměstnanců,

u kterých neustále hrozí trestní odpovědnost a kázeňská odpovědnost. Přivítal by i to, kdyby z materiálu vzešlo doporučení náměstka ministra vnitra pro státní službu, aby byl postup státních zaměstnanců sjednocen.

Martin Kameník doplnil, že je pozitivní, že materiál obsahuje řadu doporučení a příkladů, ale postrádá uvedení důsledků špatného stavu (jedním z faktorů, který usnadňuje netransparentní legislativní vývoj, je možnost individuální zákonodárné iniciativy jednotlivých poslanců).

Jan Štern se domnívá, že by se měl materiál zabývat benefity a náklady, které jsou spojeny s jednotlivými navrhovanými opatřeními. Je známo, že ekonomika řídí politiku, ale jde o to, do jaké míry jde o regulérní proces a kde už jde o korupci.

Jan Kněžínek zhodnotil, že bude dále postupováno dle rozhodnutí vlády s tím, že v navrhovaném usnesení je stanoven úkol zpracovat věcný záměr zákona o regulaci lobbingu. Z uvedeného důvodu považuje zpracovaný materiál za dostatečný základ pro další budoucí práci.

Jan Chvojka sdělil, že u tohoto bodu navrhuje pouze vzít materiál na vědomí, bez přijetí usnesení.

3. Rámcový harmonogram činnosti Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí v roce 2017

Jan Chvojka upozornil, že dle Statutu Rady je nutné projednat a schválit rámcový harmonogram činnosti Rady v roce 2017. Členové Rady měli v materiálech minimální rozsah materiálů určených k projednání Radou v roce 2017 a dále popis procesu zařazení bodu na program jednání Rady.

Rámcový harmonogram činnosti představil Jan Kněžínek, náměstek pro řízení Sekce Legislativní rady vlády, který avizoval, že jednání Rady proběhne k březnu, květnu, září a pravděpodobně v listopadu. Na jednání Rady budou zařazovány materiály, jejichž zpracování je stanoveno v přijatých koncepčních dokumentech, materiály, které navrhnou jednotlivé pracovní komise a popřípadě ty, které navrhnou jednotliví členové Rady. Z legislativních úkolů jde o návrh zákona o sportu a o novelu energetického zákona.

Jan Chvojka vyzval členy Rady k zaslání preferovaných protikorupčních opatření, kterými by se Rada měla v roce 2017 zabývat.

V diskusi vystoupil David Ondráčka, který se dotazoval na činnost pracovních komisí – Jan Kněžínek avizoval, že pracovní komise budou fungovat i nadále, a to včetně komise k whistleblowingu, neboť i po přijetí návrhu ve vládě bude řada dalších aspektů, které bude třeba řešit.

Irena Bartoňová Pálková se dotazovala na osud věcného záměru nového stavebního zákona – pokud by se skutečně měl v tomto volebním období návrh projednávat, požádala, aby byl tento materiál zařazen na jednání Rady.

Závěrem projednávání tohoto bodu nechal Jan Chvojka hlasovat o navrženém usnesení Rady k tomuto bodu.

➤ Usnesení č. XIII/1

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí schvaluje rámcový harmonogram činnosti Rady vlády v roce 2017 za předpokladu zapracování schválených připomínek/návrhů ze strany členů Rady vlády.

Hlasování:

PRO: Bartoňová Pálková (náhradnice za Dlouhého), Homola (náhradník za Pelikána), Chovanec (náhradník za Chovance), Chvojka, Kameník, Kramaříková (náhradnice za Bělobrádka), Mandík (náhradník za Lukla), Mazánek (náhradník za Mazánka), Mitáček (náhradník za Murína), Ondráčka, Pavlík (náhradník za Zemana), Polma (náhradník za Vildumetzovou), Přidal (náhradník za Šabatovou), Sciskalová, Štern, Vyhnánek (náhradník za Babiše)

PROTI: 0

ZDRŽELI SE: 0

Usnesení bylo přijato.

4. Různé

V rámci bodu různé nikdo vystoupil.

Závěrem Jan Chvojka informoval členy Rady, že příští jednání Rady se uskuteční v březnu 2017, poděkoval členům Rady za aktivní účast a jednání ukončil v 10:34 h.

V Praze 9. března 2017

JUDr. Jan Chvojka v. r.
ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu